

NFU Nord-Trøndelag

Samfunn for alle

- **NFU er en nasjonal menneskerettsorganisasjon for mennesker med utviklingshemming.**
- **Organisasjonens virksomhet bygger på tilhørighet og likeverd som grunnleggende og allmennmenneskelige rettigheter.**
- **Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) er til for å gjøre hverdagen lettere for mennesker med utviklingshemming og familiene deres. Vår visjon er et samfunn for alle.**

NFU Nord-Trøndelag

- Ca 250 medlemmer
- Lokallag i
  - Stjørdal
  - Leksvik
  - Levanger/Verdal
  - Inderøy
  - Steinkjer
    - Nye på gang

Er det fortsatt behov for NFU?

Holdninger

Nasse Nøff
- du ....

Svineinfluensa
eller ??

Samfunn for alle

Er det fortsatt behov for NFU?

- På 1990-tallet trodde vi på at vi skulle gjøre NFU overflødig - ansvarsreformen gav oss håp
- Dagens situasjon viser at dette var feil oppfatning - noe går bra men ...
- Fra visjon til revisjon
- Vi taper "terreng" og andre tar over våre visjoner på "våre hjertesaker"
- Samfunnet er komplisert og krevende
- Behovet er like stort i dag - kanskje større enn i 1967

Prinsipp-program 1 - 5

1. **Mennesker med utviklingshemning har den samme verdi, de samme grunnleggende behov og rettigheter som ethvert annet menneske.**
2. **Mennesker med utviklingshemning har likeverdig rett til liv.**
3. **Mennesker med utviklingshemning har rett til reell innflytelse på sitt liv og til å fatte egne beslutninger**
4. **Mennesker med utviklingshemning og familier der et familiemedlem har utviklingshemning, har rett til individuelt tilrettelagte tjenester, økonomiske ytelser og tilrettelagte aktivitetstilbud som voksne.**
5. **Mennesker med utviklingshemning har rett til likeverdig og tilrettelagt opplæring på alle nivåer i skoleverket og innenfor de organisatoriske rammer som alle andre.**

Prinsipp 1 - Menneskerettigheter

Mennesker med utviklingshemning har den samme verdi, de samme grunnleggende behov og rettigheter som ethvert annet menneske.

MÅL i arbeidsprogram fram til 2020:

- **FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne er en del av norsk lov.**
- **NFU deltar på internasjonale arenaer for å påvirke:**
  - **Solidaritetsarbeid**
  - **Dokumentasjon om levekår, likestilling og diskriminering**

Samfunn for alle

Prinsipp 2 - Likeverdige rett til liv

Mennesker med utviklingshemming har likeverdige rett til liv

MÅL i arbeidsprogram fram til 2020:

- Ved fosterdiagnostikk gis det nøytral og faktabasert veiledning.
- NFU må bevisstgjøre sine medlemmer, skape debatt og spre informasjon lokalt, regionalt og nasjonalt.
- NFU har en aktiv foreldrestøttetjeneste som er kjent blant fagfolk, gravide og nybakte foreldre

Prinsipp 3 - Rett til innflytelse på sitt eget liv og til å ta egne beslutninger

Mennesker med utviklingshemming har rett til innflytelse på sitt eget liv og til å ta egne beslutninger

MÅL i arbeidsprogram fram til 2020:

- Alle mennesker med utviklingshemming har selvbestemmelse
- Vergemålsloven er endret slik at den er i tråd med FN-konvensjonen for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Prinsipp 4 - Tjenester og ytelser

Mennesker med utviklingshemning og familier der et familiemedlem har utviklingshemning, har rett til individuelt tilrettelagte tjenester, økonomiske ytelser og tilrettelagte aktivitetstilbud som voksne.

MÅL i arbeidsprogram fram til 2020:

- Alle som har rett, får rett
- De statlige kontroll- og tilsynsorganene har fått sanksjonsrettighet overfor kommunene når de ikke oppfyller sine lovpålagte plikter
- Kommunene har et tilbud om individuelle tjenester for elever på ungdomstrinn og i videregående skole før og etter skoletid og på skolens fridager.
- Den enkelte får medvirke ved utformingen av tjenestetilbudet
- BPA er en godt innarbeidet måte å organisere tjenester på.

Prinsipp 5 - Opplæring

Mennesker med utviklingshemning har rett til likeverdig og tilrettelagt opplæring på alle nivåer i skoleverket og innenfor de organisatoriske rammer som alle andre.

MÅL i arbeidsprogram fram til 2020:

- Alle barn har inkluderende og god opplæring fra barnehage og fram til arbeidslivet.
- Alle segregerte opplæringstilbud er nedlagt.
- De statlige kontroll- og tilsynsorganene har fått sanksjonsrettighet overfor kommunene og fylkeskommunene når de ikke oppfyller sine forpliktelser.
- Lærerkandidatordningen er kjent som et alternativ innen videregående opplæring
- Alle personer med utviklingshemning har rett til voksenopplæring for videreutvikling av egne ferdigheter og kompetanse.
- Spesialpedagogikk er en viktig del av lærerutdanning.

Prinsipp-program 6 - 10

6. Voksne mennesker med utviklingshemning har rett til eget hjem.
7. Voksne mennesker med utviklingshemning har rett til et seksualliv og en samlivsform etter eget ønske.
8. Voksne mennesker med utviklingshemning har rett til arbeid
9. Mennesker med utviklingshemning har rett til å delta i alminnelige kultur- og fritidsaktiviteter.
10. Mennesker med utviklingshemning har rett til interesseorganisasjon som pådriver for at likeverdighet og likestilling blir hevdet og ivarettatt på alle områder i samfunnet.

Prinsipp 6 - Eget hjem

Mennesker med utviklingshemning har rett til eget hjem.

MÅL i arbeidsprogram fram til 2020:

- Retten til tjenester i eget hjem er uavhengig av hvor man velger å bo.
- Mennesker med utviklingshemning har reell mulighet til å velge hvor, hvordan og med hvem de skal bo. Alle skal kunne velge om de skal eie eller leie sin egen bolig.
- Tidsbestemte leiekontrakter skal være regelen.

Prinsipp 7 - Seksualitet og samliv

Mennesker med utviklingshemning har rett til et seksualliv og en samlivsform etter eget ønske

MÅL i arbeidsprogram fram til 2020:

- Barn og unge med utviklingshemming får undervisning og seksualitet og samliv.
- Helsestasjoner for ungdom gir også et tilbud til unge med utviklingshemming.
- Voksne mennesker med utviklingshemming har rett til tilrettelagt veiledning om seksualitet, samliv og prevensjon.
- Dersom mennesker med utviklingshemming får barn, får de nødvendig hjelp og støtte. Barnets beste er det overordnede prinsippet

Prinsipp 8 - Rett til arbeid

Voksne mennesker med utviklingshemning har rett til arbeid

MÅL i arbeidsprogram fram til 2020:

- Retten til arbeidsevnevurdering er reell for mennesker med utviklingshemning.
- Alle får lønn for sitt arbeid.
- Alle arbeidsmarkedstiltak er statlig finansierte.
- Alle har rett til jobb.

Prinsipp 9 - Ferie og fritid

Mennesker med utviklingshemning har rett til å delta i alminnelige kultur- og fritidsaktiviteter.

MÅL i arbeidsprogram fram til 2020:

1. Alle som mottar tjenester i hjemmet og på fritiden får tjenester når de reiser på ferieturer og lignende.
2. Ekstrakostnadene ved å ha ledsager på ferieturer og fritidsaktiviteter dekkes av det offentlige.'
3. Ledsagerbevis er innført i alle kommuner. Ledsagerbevis kan brukes over kommune- og fylkes- og landegrenser, og på alle idretts- og kulturarrangementer.
4. Alle har rett til støttekontakt.
5. Inntil målene 1 - 4 er fullt oppnådd, arbeider NFU for at mennesker med utviklingshemning ved reiser ut fra hjemmet som betinger ledsager, minst får dekket sine enkeltvedtakstimer som er vedtatt etter § 3-2 i Helse- og omsorgstjenesteloven

Prinsipp 10 - Interesseorganisasjon

Mennesker med utviklingshemning har rett til interesseorganisasjon som pådriver for at likeverdighet og likestilling blir hevdet og ivaretatt på alle områder i samfunnet.

MÅL i arbeidsprogram fram til 2020:

1. Vi er aktive og synlige i samfunnsdebatten, lokalt, regionalt og på landsplan. Medlemmer med utviklingshemming er viktige aktører i dette arbeidet.
2. Vi har metoder og praksis slik at medlemmer med utviklingshemming får mulighet til å delta i organisasjonens arbeid.
3. Til Landsmøtet kommer minst en landsmøteutsending fra hvert fylkeslag
4. Organisasjonen har rekruttert og skolert ledsagere.
5. Vi har minst 10 000 medlemmer
6. Vi har økt kunnskapen i organisasjonen om rettigheter relatert til våre prinsipper.
7. Vi er aktive brukermedvirkere på systemnivå gjennom NFU og SAFO-samarbeidet

NOU 2016:17

På lik linje

Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming

Generelle funn

- Diskrimineres på en rekke samfunnsområder
- Manglende selvbestemmelse
- Manglende rettssikkerhet
- Manglende koordinering av velferdstjenester
- Manglende målstyring, koordinering og gjennomføring fra departement og direktorat
- Manglende statistikk og dokumentasjon

Privatliv, seksualitet og familieliv

- **Mål og rettigheter**

- Like muligheter som andre til privatliv, seksualitet og familieliv
- Støtte opp om ulike familiesammensetninger

- **Utvalgets funn**

- Tjenestetilbudet begrenser privatlivet
- Ikke tilstrekkelig tilpasset hjelp til å ta vare på egne barn

Løft 1 Selvbestemmelse og rettsikkerhet

For å styrke selvbestemmelse og rettssikkerhet:

- Ta inn FN-konvensjonen (CRPD) i menneskerettsloven
- Gratis rettshjelpstiltak
- Rett til beslutningsstøtte – erstatte vergemål for voksne med beslutningsstøtte
- Endring av regler om fratakelse av rettslig handleevne og bruk av tvang

Løft 4 God helse og omsorg

For å sikre god helse og omsorg:

- Krav til individuelt tilrettelagte tjenester, "pasienten i sentrum"
- Styrke habiliteringstilbudet og samarbeidsavtaler om habilitering
- Regelmessig og planlagt helseoppfølging
- Synliggjøre plikt til å ta hensyn til barns beste
- Kvalitetssikring av barneboliger og avlastningsboliger